

Sygn. akt I ACz 786/13

I ACz 787/13

POSTANOWIENIE

Dnia 25 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący	SSA Roman Sugier (spr.)
Sędziowie	SA Lucyna Świdorska-Pilis SA Elżbieta Karpeta

po rozpoznaniu w dniu 25 października 2013 r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa	M. M.	
przeciwko	Wojskowej Komendzie Uzuppełnień w K.	

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda na postanowienie Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 27 maja 2013 r. i zażalenia pełnomocnika powoda na postanowienie tego Sądu z dnia 8 lipca 2013r., sygn. akt II C 845/12

postanawia:

uchylić oba zaskarżone postanowienia, przy czym postanowienie z dnia 8 lipca 2013r. w całości i sprawę przekazać Sądowi Okręgowemu w Katowicach do dalszego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

Sygn. akt I ACz 786/13

I ACz 787/13

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 27 maja 2013r. Sąd Okręgowy w Katowicach odrzucił pozew skierowany przeciwko Wojskowej Komendzie Uzuppełnień w K.. W motywach orzeczenia Sąd pierwszej instancji podał, że Wojskowa Komenda

Uzupełnień w K. nie ma osobowości prawnej oraz zdolności procesowej co skutkuje odrzuceniem pozwu na mocy art. 199 § 1 pkt 3 kpc.

W ocenie Sądu ze względu na reprezentowanie powoda przez profesjonalnego pełnomocnika nie zachodziła potrzeba wzywania powoda do usunięcia braku zdolności sądowej powoda.

Sąd nie jest też uprawniony do oznaczenia Skarbu Państwa jako strony pozwanej.

Postanowienie to zostało zaskarżone zażaleniem przez powoda, który zarzucił:

- naruszenie przepisu art. 199 § 1 pkt 3 oraz § 2 w zw. z art. 70 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego, wobec ich niezastosowania i niewezwania strony powodowej do sprecyzowania oznaczenia strony pozwanej;
- naruszenie przepisu art. 328 § 2 w zw. z art. 361 Kodeksu postępowania cywilnego wobec niewyjaśnienia przez Sąd I instancji podstawy prawnej odrzucenia pozwu oraz przyjęcia, iż pozwany nie posiada zdolności sądowej.

Powołując się na powyższe powód wnosił o:

- 1) uchylenie postanowienia w całości;
- 2) zasądzenie nieopłaconych w całości ani w żadnej części kosztów postępowania zażaleniowego na rzecz pełnomocnika powoda ustanowionego z urzędu.

W zażaleniu powód oznaczył i sprecyzował oznaczenie strony pozwanej wskazując, że jest nią Skarb Państwa – Minister Obrony Narodowej.

Na wniosek ustanowionego z urzędu pełnomocnika powoda Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 8 lipca 2013r. uzupełnił swe postanowienie z dnia 27 maja 2013r. w ten sposób, że zasądził od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Katowicach na rzecz pełnomocnika kwotę 615 złotych tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, a dalej idący wniosek oddalił.

W ocenie Sądu pierwszej instancji brak podstaw do przyznania pełnomocnikowi powoda wynagrodzenia w żądanej wysokości, gdyż jego nakład pracy i wkład zmierzający do wyjaśnienia sprawy ograniczył się jedynie do sporządzenia pisma przygotowawczego, w którym niewłaściwie oznaczono stronę pozwaną skutkiem czego było odrzucenie pozwu.

Dlatego Sąd powołując się na przepis art. 109 § 2 zd. 2 kpc przyznał pełnomocnikowi jedynie część żądanej kwoty.

Postanowienie to zostało zaskarżone przez pełnomocnika powoda w części oddalającej wniosek. Skarżący zarzucił naruszenie przepisu art. 108 § 1 kpc w związku z § 19 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu przez uznanie, że zachodziły podstawy do przyznania pełnomocnikowi procesowemu ustanowionemu z urzędu opłaty niższej niż stawka minimalna.

Powołując się na powyższe skarżący wnosił o:

- 1) uchylenie postanowienia w całości;
- 2) zasądzenie nieopłaconych w całości ani w żadnej części kosztów postępowania zażaleniowego na rzecz pełnomocnika powoda ustanowionego z urzędu w kwocie 3.100 złotych powiększonej o podatek VAT.

Sąd Apelacyjny w Katowicach zważył co następuje:

Zażalenia zasługują na uwzględnienie.

Podniesiony w zażaleniu na postanowienie o odrzuceniu pozwu zarzut naruszenia przepisu art. 199 § 1 pkt 3 oraz § 2 tego przepisu w związku z art. 70 § 1 kpc nie jest zasadny.

Przepis art. 199 § 2 kpc uzależnia możliwość odrzucenia pozwu, m.in. z powodu braku zdolności sądowej, od niezuzupełnienia tego braku zgodnie z przepisami kodeksu.

Z przepisu art. 70 § 1 kpc, który ma w tym przypadku zastosowanie wynika, że jeśli braki w zakresie zdolności sądowej dają się uzupełnić, sąd wyznaczy w tym celu odpowiedni termin.

Obowiązek dążenia do usunięcia braku zdolności sądowej nie jest uzależniony od tego czy strona działa w procesie samodzielnie czy przy pomocy profesjonalnego pełnomocnika.

Okolicznością decydującą w tym zakresie jest to czy wspomniany brak można usunąć czy też jest to niemożliwe.

Skarżący nie kwestionuje, że pozwany, określony jako Wojskowa Komenda Uzuppełnień w K., nie ma zdolności sądowej. Brak ten mimo ewentualnego wyznaczenia terminu do jego usunięcia nie mógłby być usunięty.

Możliwości usunięcia braku tego rodzaju w praktyce są bardzo rzadkie. W literaturze wskazuje się na pozwanie spółdzielni czy stowarzyszenia przed ich zarejestrowaniem, skutkiem którego jest uzyskanie osobowości prawnej, a co za tym idzie zdolności sądowej. Przepis art. 199 § 2 kpc nie nakłada na sąd obowiązku wzywania do zmiany oznaczenia strony postępowania.

Mimo to Sąd Apelacyjny podziela stanowisko skarżącego, że wezwanie pełnomocnika powoda do takiej zmiany było celowe i konieczne.

Przemawiają za tym względy pragmatyczne. Gdyby powód działał w sprawie bez profesjonalnego pełnomocnika rzeczą Sądu byłoby, zgodnie z wymogiem wynikającym z art. 5 kpc, poinformowanie go, że pozwany określony w pozwie jako Komenda Wojskowa Uzuppełnień w K. nie ma zdolności sądowej gdyż jest jedynie jednostką organizacyjną Skarbu Państwa nie mającą własnej zdolności sądowej.

Jeśli powód wskazałby, że pozwanym jest Skarb Państwa – Wojskowa Komenda Uzuppełnień w (...) rzeczą Sądu byłoby ustalenie czy Skarb Państwa reprezentowany jest przez właściwą jednostkę organizacyjną.

Tego rodzaju oznaczenie pozwanego nie byłoby przekształceniem po stronie pozwanej. Powód nie utrzymywał bowiem ani nie utrzymuje, że pozwana przez niego jednostka jest podmiotem odrębnym od Skarbu Państwa, dlatego zmiana oznaczenia pozwanego mogła zostać przez Sąd dokonana nawet z urzędu (por. uchwałę Sądu Najwyższego z 19 kwietnia 2001r., III CZP 10/01 OSNC 2001/10/147, czy postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 23 kwietnia 2012r., sygn. akt I ACz 537/12 LEX nr 1148375).

Zasadnie skarżący podnosi, że odrzucenie pozwu bez prawidłowego oznaczenia pozwanego lub co najmniej wskazanie na jego wadliwość pełnomocnikowi powoda jest nieracjonalne.

Czyni bowiem sytuację procesową powoda gorszą od tej w jakiej znalazłby się, gdyby nie ustanowiono dla niego pełnomocnika z urzędu. Ponadto skutkowałoby zbędnym wygenerowaniem kolejnego procesu finansowego ze środków Skarbu Państwa.

Z tych względów Sąd Apelacyjny na mocy art. 386 § 1 kpc w związku z art. 397 § 2 kpc uchylił zaskarżone postanowienie jako wydane z naruszeniem przepisu art. 199 § 3 kpc.

Pozwanym w sprawie jest bowiem Skarb Państwa, który w pozwie sporządzonym osobiście przez powoda został wadliwie oznaczony. Winno to zostać skorygowane zgodnie ze wskazaniem pełnomocnika powoda zawartym w zażaleniu.

Konsekwencją uchylecia postanowienia z dnia 27 maja 2013r. jest konieczność uchylecia w całości orzeczenia o kosztach, zawartego w postanowieniu z dnia 8 lipca 2013r.

W tym przedmiocie Sąd Okręgowy, zgodnie z dyspozycją art. 108 § 1 kpc, rozstrzygnie w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie, przesądając o tym czy koszty pomocy prawnej świadczonej z urzędu obciążą Sąd Okręgowy w Katowicach, który ustanowił pełnomocnika czy też pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez inną jednostkę organizacyjną.